

Wyrok z dnia 21 maja 1999 r.

I PKN 74/99

Wynagrodzenie radcy prawnego nie może być niższe od przewidzianego na stanowisku głównego specjalisty, jeżeli w przepisach płacowych obowiązujących u danego pracodawcy jest przewidziane takie stanowisko (art. 22 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, Dz.U. Nr 19, poz. 145 ze zm.).

Przewodniczący: SSN Teresa Flemming-Kulesza (sprawozdawca), Sędziowie SN: Józef Iwulski, Jerzy Kwaśniewski.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 21 maja 1999 r. sprawy z powództwa Danuty C. przeciwko [...] Zakładom Garbarskim - Spółce Akcyjnej w K. o zapłatę, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 6 października 1998 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie.

U z a s a d n i e n i e

Danuta C. – radca prawny – domagała się od [...] Zakładów Garbarskich S.A. w K. zasądzenia na jej rzecz kwoty 19.419,01 zł tytułem wyrównania wynagrodzenia, powołując się na to, że nie powinno być ono niższe niż przewidziane dla stanowiska głównego specjalisty.

Strona pozwana uznała powództwo do kwoty 1911,19 zł, wnosząc o jego oddalenie w pozostałej części.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 12 czerwca 1996 r. zasądził kwotę 19428,20 zł, a następnie (wyrokiem uzupełniającym) oddalił powództwo w zakresie żądania zobowiązania pozwanego do zapłaty uzupełniającej składki ubezpieczeniowej od zasądzonej kwoty.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, wyrokiem z dnia 5 lutego 1997 r., uchylił ten wy-

rok i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. W uzasadnieniu swego rozstrzygnięcia Sąd Apelacyjny wyraził pogląd, iż przesadne jest traktowanie jako równorzędnych stanowisk radcy prawnego i głównego specjalisty ds. technicznych, odpowiadającego za całość technicznego zabezpieczenia prawidłowego funkcjonowania przedsiębiorstwa w sferze produkcyjnej. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, stanowisku radcy prawnego (które jest stanowiskiem samodzielny, ale nie jest stanowiskiem kierowniczym i decyzyjnym) odpowiadają stanowiska głównego mechanika i głównego energetyka.

Po ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie zasądził na rzecz powódki kwotę 2644,84 zł z odsetkami i umorzył postępowanie w pozostałym zakresie.

Sąd Apelacyjny w Krakowie po rozpoznaniu apelacji powódki od tego wyroku, odrzucił ją w części dotyczącej uwzględnienia powództwa, uchylił zaskarżony wyrok w części dotyczącej umorzenia postępowania odnośnie do żądania kwoty 15.761,09 zł i w tym zakresie przekazał sprawę do ponownego rozpoznania oraz oddalił apelację w pozostałej części.

Uchylenie orzeczenia spowodowane zostało bezpodstawnym umorzeniem postępowania nie tylko w części, w której powódka cofnęła pozew, ale i w zakresie dochodzonego, lecz nie uwzględnionego roszczenia. Oddalenie apelacji dotyczyło tej części, w której powódka bezpodstawnie kwestionowała rozstrzygnięcie o umorzeniu, a które odnosiło się do cofniętej części pozwu.

Po kolejnym rozpoznaniu sprawy, Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 12 maja 1998 r. oddalił powództwo. Sąd Wojewódzki analizował stan faktyczny sprawy (przy założeniu, że u strony pozwanej „było i jest kilku głównych specjalistów”) w płaszczyźnie art. 22 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (w myśl którego wynagrodzenie radcy prawnego nie może być niższe od wynagrodzenia przewidzianego dla stanowiska głównego specjalisty lub innego równorzędnego stanowiska pracy), po stwierdzeniu, że o równorzędności porównywanych stanowisk nie może decydować sama tylko nazwa stanowisk oraz identyczność ich usytuowania w strukturze organizacyjnej przedsiębiorstwa. W konsekwencji uznał za niewłaściwe traktowanie jako równorzędnych stanowisk radcy prawnego i głównego specjalisty do spraw technicznych. Wynagrodzenie powódki powinno odpowiadać wynagrodzeniu (jak to Sąd określił „specjalistów”) głównego mechanika i głównego elektryka.

Sąd Apelacyjny w Krakowie, wyrokiem z dnia 6 października 1998 r., oddalił apelację powódki od tego wyroku, powołując się na związanie wykładnią prawa zawartą w wyroku Sądu Apelacyjnego z dnia 5 lutego 1997 r. (art. 386 § 6 KPC) i wynikającą stąd niemożliwość dokonania odmiennej, własnej wykładni art. 22 ustawy o radcach prawnych.

Powódka wniosła kasację od tego wyroku. Podniosła zarzut naruszenia prawa materialnego przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie art. 22 ust. 1 ustawy o radcach prawnych oraz zarzut naruszenia art. 233 § 1, 328 § 2, 383 i 385 KPC, co miało istotny wpływ na wynik sprawy.

Zdaniem powódki jej wynagrodzenie nie może być niższe niż przewidziane dla stanowiska głównego specjalisty, jeżeli takie jest przewidziane w przepisach prawnych. Za naruszające art. 233 § 1 KPC uznała ustalenie, że stanowisko głównego energetyka jest również stanowiskiem głównego specjalisty. Zdaniem powódki, w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku z naruszeniem art. 328 § 2 KPC nie podano podstawy faktycznej rozstrzygnięcia, tj. nie wskazano dowodów, na których sąd się oparł, a innym odmówił wiarygodności, zaś bezzasadne oddalenie apelacji narusza art. 385 KPC.

Strona pozwana wniosła o oddalenie kasacji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 22 ust. 1 zdanie drugie ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. (Dz.U. Nr 19, poz. 145 ze zm.), w brzmieniu obowiązującym w okresie objętym sporem, wynagrodzenie radcy prawnego nie może być niższe od wynagrodzenia przewidzianego dla stanowiska pracy głównego specjalisty lub innego równorzędnego stanowiska pracy. W obecnie obowiązującym stanie prawnym istnieje taka sama norma prawna ujęta w art. 22⁴ ust. 1 zdanie drugie ustawy o radcach prawnych. Jest to przepis o charakterze gwarancyjnym. Wynika z niego ograniczenie woli stron stosunku pracy i bezwzględny obowiązek pracodawcy wypłacania zatrudnianemu przez niego radcy prawnemu wynagrodzenia, nie niższego niż przewidziane dla stanowiska głównego specjalisty w obowiązujących u niego przepisach o wynagrodzeniu pracowników. Przepis o charakterze gwarancyjnym nie może być wykładany zwężająco, w sposób negujący istotę i sens zawartej w nim gwarancji. Dlatego Sąd Najwyższy w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę w pełni podziela pogląd zawarty w uzasadnieniu

uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 września 1992 r. (I PZP 47/92, OSNCP 1993 z. 4, poz. 47) co do tego, że wykładnia przepisu art. 22 ust. 1 nie nastręcza trudności w sytuacji, gdy w obowiązujących u pracodawcy przepisach przewidziane jest stanowisko głównego specjalisty. Należy wówczas jedynie porównać wynagrodzenie wypłacane radcy prawnemu i wynagrodzenie przewidziane dla tego stanowiska (i ewentualnie – w razie procesu – zasądzić różnicę). Problem równorzędności w rozumieniu art. 22 ust. 1 dotyczy nie równorzędności stanowisk radcy prawnego i głównego specjalisty (lub innego stanowiska pracy), lecz równorzędności innego stanowiska (stanowisk) w stosunku do stanowiska głównego specjalisty wówczas, gdy w przepisach organizacyjnych i płacowych nie przewidziano stanowiska głównego specjalisty. Problem ten nie dotyczy rozpoznawanej sprawy, skoro u strony pozwanej występowało stanowisko głównego specjalisty. Dla wykładni art. 22 ustawy o radcach prawnych decydująca jest - w tym przypadku - nazwa stanowiska, a nie jakieś inne okoliczności.

Sąd Apelacyjny, z naruszeniem art. 233 § 1 KPC w związku z art. 382 KPC zaaprobował ustalenie, że stanowiska głównego mechanika i głównego elektryka są stanowiskami głównych specjalistów. Okoliczności dotyczące zakresu obowiązków i odpowiedzialności na poszczególnych stanowiskach nie mogą mieć znaczenia przy ustaleniu, jakie stanowisko pracy u strony pozwanej jest stanowiskiem głównego specjalisty, skoro nie było sporne, że tylko jedno zostało tak nazwane. Ustalenie, że takich stanowisk jest kilka, bez powołania odpowiednich dowodów, zostało słusznie zakwestionowane w kasacji.

Niezasadne są natomiast zarzuty naruszenia art. 328 § 2 KPC i 385 KPC. Uzasadnienie zaskarżonego wyroku, aczkolwiek lakoniczne, spełnia wymagania z art. 328 § 2 w związku z art. 391 KPC. Sąd drugiej instancji nie ma obowiązku powtórzenia oceny dowodów dokonanej przez Sąd pierwszej instancji, jeżeli daje wyraz temu, że ją aprobuje. Poza tym nie zostało wykazane, w jaki sposób zarzucane mankamenty uzasadnienia wpłynęły na wynik sprawy.

Oddalenie apelacji nie mogło być uznane za naruszające art. 385 KPC, wobec wynikającego z art. 386 § 6 KPC związania Sądu Apelacyjnego wykładnią dokonaną przez ten Sąd w poprzednim wyroku (mimo że Sąd zdystansował się od niej w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia).

Ponieważ kasacja miała usprawiedliwione podstawy, należało ją uwzględnić na mocy art. 393¹³ § 1 KPC.

